

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціології публічного управління
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія конфлікту
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)

спеціальність 054 Соціологія
(шифр і назва)

освітня програма Соціологія управління
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка; вибіркова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

Харків – 2023 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни соціологія конфлікту
(назва дисципліни)

Розробник:

професор, доктор соціологічних наук,
професор
(посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис) Калагін Ю.А. (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
соціології і публічного управління
(назва кафедри)

Протокол від «30» червня 2023 року № 6

Завідувач кафедри Мороз В.М.
(назва кафедри) (підпис) (ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми 054 "Соціологія управління"

Кафедра соціології і публічного управління
(назва кафедри на якій викладається дисципліна)

Гарант ОП Бірюкова М.В. 30.06.2023
(ПБ) (Підпис, дата)

Завідувачка кафедрою Мороз В.М. 30.06.2023
(ПБ) (Підпис, дата)

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

№ з п	Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри (яка викладає)	Підпис завідувача кафедри (на якій викладається)	Підпис гаранта освітньої програми
1					
2					
3					
4					
5					

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - огляд основних закономірностей виникнення, етапів розвитку, соціальних конфліктів і методів їх вирішення.

Компетентності:

- ЗК-07. Навички міжособистісної взаємодії.
- СК-10. Здатність виявляти та досліджувати девіантні форми поведінки.
- СК-12. Здатність аналізувати соціальні відносини та ефективність соціальних комунікацій, здійснювати соціологічне забезпечення управління в окремих сферах існування

Результати навчання:

- РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.
- РН-13. Знати сутність та наукове пояснення девіантної поведінки; вміти вимірювати рівні девіантності та оперувати відповідною соціальною статистикою; мати навички ідентифікації, опису та складання соціальних портретів різних категорій девіантів

У результаті вивчення дисципліни «Соціологія конфлікту» студенти повинні:

Знати:

- базові поняття і категорії соціології конфлікту;
- структуру та типи соціальних конфліктів;
- стадії та чинники конфлікту;
- основні теоретичні підходи до вирішення конфліктів.

Вміти:

- визначати сутність конфлікту, його причини, вид, рівні, особливості з точки зору відповідної теорії;
- аналізувати конкретну конфліктну ситуацію, складати карту конфлікту, вказуючи на позиції та інтереси, цінності сторін;
- обирати та оцінювати доцільність відповідного стилю або систем стилів поведінки у конфліктній ситуації;
- розробити систему «профілактики» конфліктів.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Загальна соціологія	
Соціологія управління та організації	
Соціологія сім'ї. Соціологія релігії. Соціологія культури. Соціологія гендеру.	
Методологія та методи соціологічних досліджень.	
Сучасні соціологічні теорії.	
Соціальна психологія.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари		Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік	Екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
8	90/3	30	60	10		20	35 РЕ	1		+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 33 %

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	<p style="text-align: center;">Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.</p>	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1.	Л	2	<p>Змістовний модуль № 1. Конфлікт як соціальне явище. <u>Тема 1.</u> Розвиток соціології конфлікту як галузевої соціологічної теорії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, предмет дослідження та функції соціології конфлікту. 2. Теоретичний фундамент соціології конфлікту 3. Зв'язок соціології конфлікту з іншими науками. 4. Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи до дослідження конфліктів. 	
2	СР	12	<p><u>Тема 1.</u> Розвиток соціології конфлікту як галузевої соціологічної теорії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Надайте визначення об'єкту та предмету дослідження соціології конфліктів. 2. Поясніть специфіку аналізу соціального конфлікту психологом, юристом та соціологом. 3. Окреслити на базі отриманих знань в межах курсів з історії соціології та сучасних соціологічних теорій основні підходи до вивчення соціальних конфліктів. 4. Чому конфлікт водночас розглядають як позитивне та негативне соціальне явище? 5. Наведіть приклади соціальних конфліктів та пояснить, якими соціологічними методами їх доцільно вивчати. 6. Дослідження яких соціальних конфліктів доцільно провести в Україні? Кому будуть потрібні їх результати? 7. Якому б методу ви надали перевагу при дослідженні конфліктів під час навчального процесу в університеті, у сфері туристичного бізнесу? 8. Що у змісті конфліктів, на ваш погляд, може бути проясненим без соціології конфлікту, і що стає зрозумілим лише на основі наукового дослідження? 9. Які причини, на ваш погляд, привели до появи соціології конфлікту як самостійної галузі знання? 10. Підготувати командний проект на тему «Еволюція наукових поглядів на соціальні конфлікти». 	1, 3, 4, 5, 6
3	ПЗ	4	<p><u>Тема 1.</u> Розвиток соціології конфлікту як галузевої соціологічної теорії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт, предмет дослідження соціології конфлікту. 2. Функції соціології конфлікту. 3. Теоретичний фундамент соціології конфлікту та її зв'язок з іншими науками. 4. Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи до дослідження конфліктів. 	1, 3, 4, 5, 6
4	Л	2	<u>Тема 2.</u> Поняття конфлікту, йогосутність та структура.	1, 3, 5,

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Конфлікт як складне соціальне явище. 2. Суб'єкти і об'єкти конфлікту. 3. Функції конфлікту. 4. Межі та масштаб конфлікту. 5. Предмет конфлікту. Загальна формула конфлікту. 6. Класифікація конфліктів. 	6, 7, 8, 10, 12
5	СР	12	<p><u>Тема 2.</u> Поняття конфлікту, його сутність та структура.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення дефініції «конфлікт». 2. Сформулюйте необхідні та достатні умови виникнення конфлікту. 3. Що таке предмет та об'єкт конфлікту? Наведіть приклади. 4. Визначте, з яких елементів складається структура конфлікту. 5. Визначте межі конфлікту. 6. Розкрийте класифікацію конфліктів. 	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 12
6	ПЗ	4	<p><u>Тема 2.</u> Поняття конфлікту, його сутність та структура.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конфлікт як складне соціальне явище. 2. Суб'єкти і об'єкти конфлікту. 3. Функції конфлікту. 4. Межі та масштаб конфлікту. 5. Предмет конфлікту. Загальна формула конфлікту. 6. Класифікація конфліктів. 	1, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 12
13	Л	2	<p><u>Тема 3.</u> Внутрішньоособистісні конфлікти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз суб'єктів — учасників конфліктів. 2. Характеристика суб'єктів — учасників конфлікту. 3. Суб'єктивно-психологічні риси і «типи» конфліктів. 4. Соціальні «ролі» учасників конфлікту. 5. Моделі поведінки людини в конфлікті. 	5, 6, 7, 12, 14-16
14	СР	12	<p><u>Тема 3.</u> Внутрішньоособистісні конфлікти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Яку стійку сукупність елементів містить суб'єктивний фактор конфлікту, що характеризують його природу і самобутність? 2. Чому поняття конфліктуючої сторони позначає головних суб'єктів конфлікту? 3. За якими критеріями можна оцінити потенціал протидіючих сторін? 4. Чим соціопсихологічні науки вимірюють особисту й групову схильність до конфлікту? Як темперамент позначається на конфліктогенності особистості? 5. Що змінюється в групових зв'язках і функціях під час конфлікту? 6. Чому конфлікти в інституціональних структурах суспільства і держави часто породжують соціальні, політичні чи економічні кризи? 7. Кваліфікуйте основні типи конфліктної поведінки і свідомості суб'єктів – учасників протистояння (з комбінації тактики їх дії). 8. Які соціально-рольові позиції посідають учасники в структурі опонуючих сторін? 	5, 6, 7, 12, 14-16
15	ПЗ	4	<p><u>Тема 3.</u> Внутрішньоособистісні конфлікти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз суб'єктів — учасників конфліктів. 2. Характеристика суб'єктів — учасників конфлікту. 3. Суб'єктивно-психологічні риси і «типи» конфліктів. 4. Соціальні «ролі» учасників конфлікту. 5. Моделі поведінки людини в конфлікті. 	5, 6, 7, 12, 14-16
16	Л	2	<p><u>Тема 4.</u> Міжособистісні конфлікти.</p>	5, 6, 7,

			<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжособистісних конфліктів. 2. Класифікація міжособистісних конфліктів. 3. Типи соціально-політичних конфліктів та їх особливості в сучасній Україні. 	12, 14-16
	СР	12	<u>Тема 4. Міжособистісні конфлікти.</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжособистісних конфліктів. 2. Класифікація міжособистісних конфліктів. 3. Виконання індивідуального завдання 	4,5, 6, 14-16
	ПЗ	4	<u>Тема 4. Міжособистісні конфлікти</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжособистісних конфліктів. 2. Класифікація міжособистісних конфліктів. 3. Міжособистісні конфлікти в професійному оточенні 4. Гендерні виміри міжособистісних конфліктів 	4,5, 6, 14-16
	Л	2	<u>Тема 5. Розв'язання міжособистісних конфліктів.</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи розв'язання міжособистісних конфліктів. 2. Трансактний аналіз. Поняття конфліктів в сфері управління. Джерело конфліктів в сфері управління. 3. Помилки управлінської діяльності (керівник як джерело конфлікту). 4. Особистості підлеглих за схильністю до конфліктів. 	4,5, 6, 14-16
	СР	12	<u>Тема 5. Розв'язання міжособистісних конфліктів.</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи розв'язання міжособистісних конфліктів. 2. Трансактний аналіз. Поняття конфліктів в сфері управління. Джерело конфліктів в сфері управління. 3. Помилки управлінської діяльності (керівник як джерело конфлікту). 	4,5, 6, 14-16
	ПЗ	4	<u>Тема 5. Розв'язання міжособистісних конфліктів.</u> <ol style="list-style-type: none"> 1. Способи розв'язання міжособистісних конфліктів. 2. Трансактний аналіз. Поняття конфліктів в сфері управління. Джерело конфліктів в сфері управління. 3. Помилки управлінської діяльності (керівник як джерело конфлікту). 	4,5, 6, 14-16
31	СР	12	Підготовка командного проекту по одній з тем лекцій. Всього студент повинен прийняти участь у 2 проектах та виконати індивідуальне завдання.	
Разом (годин)		90		

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу	10
2	Підготовка до практичних (семінарських) занять	10
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	-

	<ul style="list-style-type: none"> • Характеристика предконфліктної ситуації. • Конфліктогени в розвитку конфлікту. • Стилi поведінки особистості у конфлікті: вибір та наслідки застосування. • Типи конфліктних особистостей: характеристика та методика спілкування. • Семантика та прагматика особистісного конфлікту. • Стрес: причини виникнення та шляхи подолання. • Фрустрація, стреси, конфлікти, кризи особистості. • Динаміка конфлікту урахуванням деформації взаємного учасників. 	<p style="text-align: center;">6-8</p> <p style="text-align: center;">3</p> <p style="text-align: center;">9-10</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Міжрегіональні, міжнародні та міждержавні конфлікти. • Типи соціально-політичних конфліктів та їх особливості в сучасної Україні. • Трудові конфлікти в сучасних умовах: національна специфіка та типові прояви. • Основні види конфліктів в духовній сфері. • Основні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі розвитку. • Причини загострення міжетнічних конфліктів наприкінці ХХ, початку ХХІ століття. • Відмінності політичних конфліктів в тоталітарних та демократичних системах. • Міжконфесійні конфлікти: суть та проблеми розв'язання. • Соціальна напруга в організації: ознаки та способи вирішення. <ul style="list-style-type: none"> • Основні принципи управління конфліктами. • Основні передумови розв'язання конфліктів. • Технологія розв'язання конфліктів. • Переговори як засіб розв'язання конфліктів: вимоги до ведення та стадії. • Нейтралізація конфліктної ситуації. • Прогнозування та попередження конфліктів. • Основні технології регулювання конфліктів. • Інституціоналізація конфліктів. 	

МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

Під час проведення лекції викладач використовує пояснювально-ілюстративний метод, який дозволяє організувати сприймання та усвідомлення студентами інформації яка візуалізується за допомогою створення презентації у програмі PowerPoint на ПК. Пояснювально-ілюстративний метод використовується на лекціях за темами №1-5. Студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування навчальної інформації. Під час проведення лекції за темою Тема 5. "Розв'язання міжособистісних конфліктів" викладач використовує метод проблемного викладення, який передбачає постановку викладачем навчальної проблеми: в чому полягає об'єктивна і суб'єктивна зумовленість конфлікту. В процесі доведення навчального матеріалу, викладач розкриває шляхів її вирішення.

Під час проведення практичних занять за темами №1-5 викладач використовує репродуктивний метод навчання, спрямований на відтворення студентом знань, отриманих під час проведення лекцій, самостійної роботи. Використовуються тестові завдання. Евристичний метод, спрямований на розв'язання студентами

нестандартних завдань, рішення яких потребує самостійного вибору способу їхнього розв'язування використовується під час проведення практичного заняття за темою Тема 5. "Розв'язання міжособистісних конфліктів". Студентам пропонується самостійно обрати адекватну конфлікту методику його розв'язання.

Лекції – викладення теоретичного матеріалу лектором згідно з навчальною програмою і розподілу годин поміж темами. Для активізації пізнавальної діяльності студентів використовується пояснювально-ілюстративний метод, який дозволяє візуалізувати навчальну інформацію та надати її студентам за допомогою створення презентації у програмі PowerPoint на ПК та метод проблемного викладення, який передбачає постановку викладачем навчальної проблеми і розкриття шляхів її вирішення в процесі викладу навчального матеріалу. Лектор має власний конспект, що відображає основний зміст теми, студенти занотують нову інформацію у власні конспекти.

Практичні заняття – проводяться у формі семінарських занять. Під час проведення практичних (семінарських) занять використовується репродуктивний метод навчання, спрямований на відтворення студентом знань, отриманих під час проведення лекцій, самостійної роботи та евристичний метод, спрямований на розв'язання студентами нестандартних завдань, рішення яких потребує самостійного вибору способу їхнього розв'язування. Для семінарських занять студенти опрацьовують лекційний матеріал, готують виступи з використанням навчальної і наукової літератури, презентацій створених у програмі PowerPoint на ПК. Викладач оцінює активність студентів впродовж семінару за прийнятою шкалою оцінок в балах. Під час семінарського заняття обов'язково за кожною темою оцінюються рівень знань студентів за допомогою тестових завдань та письмової самостійної роботи на знання основних понять за темою.

Індивідуальне завдання – вид самостійної роботи поза аудиторними годинами, коли студент, використовуючи лекційний матеріал та додаткові джерела знань, розробляє особисту тему.

Підготовка презентації – вид самостійної роботи, що виконується студентом (або 2-3 студентами) поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або Інтернет-ресурси. Також складає план презентації або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою, студент розкриває зміст питань та представляє виконану роботу на семінарі. Обсяг презентації – 16-25 слайдів, текст доповіді – 4-6 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері. Основний зміст презентації доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Екзамен – письмова або усна відповідь на питання, що містяться в екзаменаційному білеті. Питання екзаменаційних білетів доводяться до студентів заздалегідь. Екзаменаційні білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Екзаменатора призначає завідувач кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

Контрольні питання з курсу до екзамену.

1. Об'єкт, предмет дослідження та функції соціології конфлікту.
2. Теоретичний фундамент виникнення соціології конфлікту.
3. Зв'язок соціології конфлікту та її з іншими науками.
4. Методи (загальні й спеціальні), принципи і підходи в дослідженні конфліктів.
5. Понятійний апарат соціології конфлікту.
6. Сутність та структура конфлікту.
7. Суб'єкти і об'єкти конфлікту.
8. Функції конфлікту.

9. Межі та масштаб конфлікту.
10. Предмет конфлікту. Загальна формула конфлікту.
11. Класифікація конфліктів.
12. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
13. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
14. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт
15. Необхідні та достатні умови виникнення конфлікту.
16. Джерела соціальних конфліктів.
17. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
18. Рушійні сили конфлікту.
19. Типові причини виникнення конфліктів.
20. Мотивація конфліктантів.
21. Стадії розвитку конфлікту.
22. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
23. Ескалація конфлікту.
24. Реверсія конфлікту.
25. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
26. Основні стратегії конфліктної поведінки.
27. Тактики поведінки в конфлікті.
28. Аналіз суб'єктів — учасників конфліктів.
29. Характеристика суб'єктів — учасників конфлікту.
30. Суб'єктивно-психологічні риси і «типи» конфліктантів.
31. Соціальні «ролі» учасників конфлікту.
32. Моделі поведінки людини в конфлікті.
33. Економічний конфлікт.
34. Політичний конфлікт.
35. Правовий конфлікт.
36. Конфлікти духовно-культурної сфери.
37. Релігійні конфлікти.
38. Міжнаціональні конфлікти.
39. Трудовий конфлікт.
40. Класифікація виробничих конфліктів.
41. Соціально-професійний конфлікт.
42. Професійне вигорання працівника.
43. Адміністративний конфлікт.
44. Конфлікти в соціальних організаціях: поняття, види.
45. Причини виникнення конфліктів в організації.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Позитивні та негативні наслідки конфліктів в організації.
50. Інноваційні конфлікти.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Сімейно-побутові конфлікти.
53. Глобальні конфлікти цивілізації.
54. Процес діагностики конфлікту.
55. Рівні прояву конфліктів.
56. Управління конфліктною ситуацією.
57. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
58. Попередження конфліктів.
59. Розв'язання конфліктів: правила, етапи та технології.
60. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
61. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра.
62. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
63. Характерні ознаки прояву конфлікту.

64. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
65. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
66. Сутність та напрямки запобігання конфліктам.
67. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.

2. Поточний контроль проводиться за результатами роботи студентів на семінарських заняттях, методом оцінювання контрольних робіт, оцінювання тестів, самостійних робіт, індивідуальних завдань, командних проектів, презентацій.

Контроль на семінарських заняттях – оцінювання виступів студентів, відповідей на питання поставлені викладачем, оцінці виконання тестових завдань, оцінок під час самостійних робіт, оцінювання внеску окремих студентів у групову роботу при підготовці командного проекту, активність в діловій грі.

Контрольна робота – вид поточного контролю знань студентів, який має на меті виявити рівень знань студентів, що отримані за пройденим матеріалом. Дата проведення контрольної роботи доводиться до студентів і призначається по завершенню вивчення змістовного модулю. Питання та тестові завдання готує викладач, що веде практичні заняття, вони узгоджуються з лекційними питаннями і тематикою семінарських занять. Контрольна робота виконується у письмовій формі в присутності викладача, оцінюється за прийнятою шкалою і оцінка може використовувати викладачем для підрахунку кумулятивного балу за підсумками вивчення дисципліни.

Індивідуальні завдання – оцінюються викладачем або за результатами доповіді на практичному занятті або окремо за наданим текстом.

Виконання проекту передбачає командну (2-3 студента) або індивідуальну дослідницьку роботу за вибраною темою, підготовку письмового звіту та проведення презентації за допомогою мультимедійного обладнання в присутності викладачів кафедри. Командний проект – це пізнавально-аналітична робота.

Ціль проекту полягає в перевірці успішності засвоєння студентами категоріального апарату соціології конфлікту та уміння використовувати соціологічну уяву для аналізу явищ і процесів, що відбуваються у суспільстві.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ
ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)**

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для іспиту

Контрольні роботи (тестові)	Контрольні роботи (за модулями)	Індивідуальні завдання (проекти)	екзамен	Сума
60 (3*20)	10	30	20	100

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Рей тин гова Оці нка, бал и	Оцінка ECTS та її визначен ня	Наці онал ьна оцін ка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5
90- 100	A	Відм інно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
80-89	B	До бр е	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні ро 	Відповіді на запитання містять певні неточності;

			зрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі.	
75-81	С	Добре	- Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі.	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
64-74	ДД	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування; - вміння вирішувати прості практичні задачі.	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки; - невміння вирішувати складні практичні задачі.
0-63	Е	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі.	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-	FX (потрібно додати до вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом.	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі.

1-34	Ф (потрібно повторити)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач
------	---------------------------	--------------	---	---

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

- 1) сілабус
- 2) робоча навчальна програма
- 3) плани семінарських занять
- 4) завдання для самостійної роботи
- 5) екзаменаційні питання
- 6) бібліотечний фонд університету і кафедри
- 7) електронні версії навчальної і наукової літератури
сайт кафедри: <http://web.kpi.kharkov.ua/sp/054-sotsiologiya-bakalavr-2/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА Базова література

1.	Лефтеров В. О., Ігнат'єва І. І., Цуркан О. В. Соціологія конфлікту: навчально-методичний посібник (для студентів факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / В. О. Лефтеров, І. І. Ігнат'єва – Одеса: Фенікс, 2019. – 34 с.
2.	Управління конфліктами: текст лекцій: навч. посіб. / Г. В. Жаворонкова, О. М. Скібіцький, Т. В. Сівашенко, О. І. Туз. – Київ: Кондор, 2018. – 170 с.
3.	Ємільянов С.М. Управління конфліктами в організації: підручник для вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] С.М. Ємільянов вид. 2 / 2017. -262 с. Режим доступу: http://studentam.net.ua/content/view/4095/86/
4.	Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник / Т. Ф. Матвійчук. – Львів: Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. - 76 с.
5.	Петрінко В.С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360

Допоміжна література

6	Управління конфліктами при взаємодії органів влади та громадськості / М.І. Сьомич та ін. Публічне адміністрування та національна безпека. 2020. № 8(16). URL: https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16123812147877.pdf
7	Голобородько Г.П. Формування навичок діяльності з попередження та вирішення конфліктів у процесі професійної освіти майбутніх менеджерів / Г.П.

	Голобородько, О.Г. Щербак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/Okt/32_Golob.htm .
8	Криса О.Й. Управління конфліктами як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств. URL: http://vlp.com.ua/files/52_0.pdf .
9	Сазонова Т.О., Михайлова О.В. Формування стратегії управління конфліктами організації в умовах сучасного бізнес-середовища. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 539–542. URL: http://global-national.in.ua/archive/20-2017/110.pdf
10	Шульженко І.В., Сарафанников В.В., Собакар С.В. Роль керівника в управлінні конфліктами на підприємстві. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 670–673. URL: http://global-national.in.ua/archive/20-2017/137.pdf
11	Резникова О.С., Карабаш Э.Р. Управление конфликтами в организации. Проблемы экономики и менеджмента. 2017. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-konfliktami-v-organizatsii-5/viewer
12	Березка С.В., Карпенко Т.В., Теоретичний аналіз наукових досліджень проблеми агресивної поведінки у педагогічній літературі // [Електронний ресурс] YoungScientist 2017 Режим доступу: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/10.1/16.pdf
13	Яхно Т.П., І.О. Куревіна Конфліктологія та теорія переговорів, підручник [Електронний ресурс] Т.П. Яхно, І.О. Куревіна, вид. ЦУЛ – 2018. 168с. Режим доступу: https://pidruchniki.com/19440608/psihologiya/konfliktologiya_ta_teoriya_peregovoriv
14	Алексеевко Н. В. Конфліктологічна компетентність майбутнього інженера: теорія і практика. Директор школи, ліцею, гімназії : Всеукраїнський науково-практичний журнал. Спец. тематич. вип. «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». Київ : Гнозис, 2019. № 2. Том I (24). С. 181-190.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

- http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php (Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України)
- <http://www.nbuv.gov.ua/> (Національна бібліотека України імені В.В.Вернадського)
- www.dnrb.gov.ua/ (Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О.Сухомлинського)
- <http://pidruchniki.ws/> (Бібліотека українських підручників)
- Черниш Н. Й. Соціологія: курс лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://chtyvo.org.ua/authors/Chernysh_Nataliia/Sotsiologhiia_Kurs_leksii
- Соціологія: підручник / за ред. В. Г. Городяненка. – К.: Академія, 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://r.donnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/667/3/Социология.pdf>
- Герасимчук А.А. Соціологія: навч. посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfree.com/136245605-sotsiologiyasotsiologiyagerasimch>